

Kolika razlika tudi med šegavo Utvino
pesmijo »Prvi kralj, suh možiček«, ki je
po mojem mnenju najbolj uspela, in pe-
vstvo suhoparno nemško vsebino! Kako
drastično, kako kratko in kako pristno
slovensko je vse v tej pesmi! »Prvi kra-
lec, suh možiček, — kam veslaš? —
Kam skozi bele se oblake — ti peljaš? —
Mar k Miklavžu, al k Božičku — v sveti
kraj? — mar k rogatemu možičku v črni
kraj? — Prvi kralj, suh možiček, — tja
nikar; tam igrač ni, ni bonbončkov —

Nemški državni zbor.

BERLIN, 31. (Kor.) Davčni odsek državnega zbora je končal razpravo o proračunu zunanjega urada in državnega kancelarja za skupni razgovor, ki se je tikal slučaj „Baralonga“, transatlantskega kabla in protimednarodnopravnega ravnanja proti konzularnim uradnikom s strani Angleške ter primernih protukrepov. Nato je pričel razpravo o vojnem proračunu, pri čemer se je govorilo o ravnanju s pripadniki armade in njihovih oskrbo. Namestnik vojnega ministra Wandel je sporočil, da je glede ravnanja s pripadniki armade izšel odlok, ki je učinkoval dobro. Gledalo se bo trajno na to, da se zmanjša število slučajev zločinov, ali predpisom nasprotujočega ravnanja. Govornik je govoril nato k vprašanju o dopolnjevanju častništva in je poudarjal, da pri tem konfesionalni momenti ne bodo igrali nikakršne vloge. Minister je sporočil, da jih je bilo tisoče od podčastnikov povišanih v častnike, in je glede vprašanja dvobojev opozarjal na kabineti ukaz, na katerega se je opomnjal. Končno je podal minister več zaupnih podatkov o izgubah, dopolnjevalnih razmerah in preskrbovanju municije, ki so dokazovali, da more Nemčija s polnim zaupanjem pričakovati nadaljnega razvoja vojne.

Angleška zbornica.

LONDON, 31. (Kor.) Minister Long je branil lorda Derbyja proti napadom, ki so se zadnji čas naperjali proti njemu in njegovim načrtom za novčenice, ter je izjavil, da so se liste oproščanih poklicev skrbno revidirale ter se tako zagotovile potrebne delovne moči za industrijo in poljedelstvo. Omenil je, da je 275.000 žen zaposlenih namesto moških. Carson je obžaloval agitacijo, ki je cele mesece trajala o vprašanju oženjenec in samcev, ter je napadal vlado, ki se ni nikdar pravilno in pametno lotila vprašanja novčenic. Vsi Derbyjevi načrti so zgrešeni. Velik škandal da je, da po dolgih mesecih stvar še ni gotova. Toda v tem vojnem času je najhujše, da nikdar ni nihče kriv ničesar. Lord Robert Cecil je izjavil, da so se revidirale vse ladje v portugalskih pristaniščih in tudi vse v italijanskih pristaniščih, izvzemši tri nepopravne. Mac Namara je povedal, da se nahaja v Argentini 12 nemških ladij z 62.982 tonami, 8 v Uruguaju s 40.659 tonami in 44 ladij z 32.416 tonami v Braziliji. (Glede Brazilije je število ton najbrž zgrešeno, ker bi napram prejšnjim številom moralo znašati število ton za 44 ladij vsaj 200.000 ton več, torej 232.416 ton. — Prip. ured.)

Stavke na Angleškem.

LIVERPOOL, 1. (Kor.) 10.000 pristaniških delavcev se brani na delo. Vzrok je dejstvo, da se ni odločeno glede plačilnih zahtevkov za čezurno delo. Tudi v ladjedelnicah številnih plovbenih družtev je delo ustavljeno.

LONDON, 1. (Kor.) Strojnik ladjedelnic Harland in Wolff v Belfastu so stopili v stavko in sicer kot protest proti temu, da je bilo sprejetih mnogo neizkušenih ali napol izvežbanih delavcev. Munijski minister naznanja, da se vsled velikega pomanjkanja stavbenih delavcev za nujna dela vlade ne more pričeti z novimi gradnjami, ne da bi se poprej vprašalo za to munijsko ministrstvo. „Daily Telegraph“ poroča iz Glasgowa, da so zavzeli delavski nemiri v državnih obratih kritični stadij. Uradniki strokovne organizacije stavkajočih delavcev so vse pozikovali, da jih spravijo zopet na delo, a delavci nečisto priznati več dosedanjega vodstva.

LONDON, 31. (Kor.) „Times“ poročajo iz Glasgowa z dne 30. t. m.: 360 delavcev se je zopet vrnilo na delo; na zahtevo munijskega ministra so bili aretirani trije nadaljni delavski voditelji.

Srbski prestolonaslednik v Londonu.

LONDON, 31. (Kor.) Srbski prestolonaslednik in srbski ministrski predsednik sta opoldne dospela semkaj. Na kolodvoru so ju prijazno pozdravili princ Albert

in več ministrav ter lord French in občinstvo. Pozneje je sprejela prestolonaslednika kraljeva dvojica. Jutri se bo vršil njemu v čast zajtrk.

Vojvoda Avarna umrl.

RIM, 1. (Kor.) Bivši veleposlanik na dunajskem dvoru, vojvoda Avarna, je danes tu umrl.

Položaj.

1. aprila 1916.

V dogodkih v socialno-demokratski frakciji v nemškem državnem zboru — v govorniških ekscesih Liebknechta in Haaseja, se bolj pa v secesiji manjšine iz frakcije — so hoteli nekateri videti znake, da se je v nemškem narodu začela pojavljati vojna utrujenost. Kajti — tako ugibljejo — ravno to dejstvo da je osokolilo socialnodemokratske frondierje k takemu ostremu nastopu proti nadaljevanju vojne. Nu, takih nastopov in izjav, kakršne smo sedaj čuli iz nemškega državnega zbora, je bilo tudi že v drugih deželah in drugih parlamentih. Čuli smo jih opetovano v angleški spodnji zbornici, v francoski komori, v italijanskem parlamentu in tudi ruski dumi? Ali kaj je sledilo? Nič! In ta nič je govoril, da so bili to ali izrazi resničnega hrepenenja posameznikov po miru, ali pa le poizkusi za dosego kakih drugih namenov, nikakor pa niso bila to znamenja kake izpremembe v razpoloženju: ne na vodilnih mestih, ne v širokih plasteh naroda, ne v parlamentih!

In tako in nič drugače je tudi z nastopom onih socialnih demokratov v nemškem državnem zboru. Enunciacije, ali — če hočete — tudi demonstracije so to vedno posamezniki. Država in celota prebivalstva Nemčije ne kaže doslej nikake vojne utrujenosti in potentakom-tudi ne nikake izpremembe v razpoloženju. Med vodilnimi krogi in narodom vlada popolno soglasje v volji za nadaljevanje vojne. In ravno med Nemci je to enostavno naravno ob njihovi vzgoji, njihovi disciplini in njihovi nepresežni gospodarski organizaciji.

In tako ne vidimo — razun izjav posameznikov — nikjer znakov, po katerih bi se mogli nadejati v bližnjem času vsaj resnih poizkusov za dosego miru. Prelepim iluzijam se torej udajajo tisti, ki po raznih nastopih in glasovih posameznikov sklepajo, da je sklep miru — vprašanje le še par mesecev.

Proti takim nadam govori še posebno psihološki moment, da se na eni strani vsi zavedajo veličine ciljev, za katere se bije ta borba, na drugi pa se na nobeni strani ne odrekajo nadi, da bo zmaga njihova. Momenta, ki bi silili k miru, še ni, pač pa je na vseh straneh moment, ki sili k nadaljevanju boja. To vero morajo vsi entente prej izgubiti! Čakati treba torej, da v njih narodih prodre izpoznanje, da je izključena vsaka nada, da bi mogli centralni vlasti pritisniti k tlom, da bi bilo to, j. blazno, ako bi nadaljevali s tem groznim prelivanjem krvi; potem šele, ko pride to izpoznanje, pride tudi v širokih sovražnih plasteh razpoloženje za mir, ki mu tudi centralni vlasti gotovo pridete dobrohotno nasproti, ker tema poslednjima je le do častnega in poštenega miru, ki jim da trajno gotovost za varen in svojbolni razvoj.

Danes pa žive vlasti entente — kakor že rečeno — v krivi veri, da se jim vendar posreči streti svoje nasprotnike, posebno Nemčijo bi hoteli streti militarično, politično in — gospodarsko!

O militarnem stritu centralnih vlasti danes niti ne govorijo več resni ljudje in menda tudi vodilni krogi v ententi se ne udajajo — ko so tako-le med seboj med štirimi stenami — nikakim iluzijam v tem pogledu. Zato pa njih poročila o pariških konferencah največ govore o — gospodarskem stritu.

Cesar niso mogli, ne morejo in ne bodo mogli doseči na bojiščih, hočejo doseči z gospodarsko vojno na podlagi medsebojne organizacije. S tako organizacijo, ki naj bi trgovini in industriji centralnih vlasti odtegnila tržišča, hočejo vsemu gospodarskemu življenju Nemčije in Avstro-Ogrske izpodkopati tla. Zato kriče sovjeni v ententi že sedaj o — vojni po vojni! Ali tudi tako ne pojde! V prvi zato ne, ker brez popolne militarične zmage — ki pa je, kakor smo že naglašali, nad tako državo, kakršna je Nemčija enostavno izključena — to sploh ne gre, v drugo pa tudi zato ne, ker je Nemčija tudi gospodarsko uzorno organizirana in je s to svojo organizacijo v zvezi z zaveznico — Avstro-

Ogrsko tako mogočen faktor evropskega gospodarstva, da ga druge države enostavno ne morejo trajno pogrešati. Centralni vlasti potrebujejo in dajete mnogo na gospodarskem polju. Potrebujejo odjemalščev v drugih državah za svoje produkte, a druge države ne morejo pogrešati avstro-ogrškega in nemškega trga. Številka naj govori svoj glasni govor! Vnanja trgovina centralnih vlasti znaša letno nad 15 milijard!!! Na tem ogromnem prometu participirajo vse evropske države in vlečejo iz njega svoje dobičke. Ali res misli kdo resno, da bi se kaka evropska dežela mogla ali hotela trajno odreči stikov s takimi gospodarskimi večinami? Gospodje v Parizu morejo sestavljati lepe programe za svoje konference, morejo kovati najlepše načrte, ali preko zakonov gospodarskega življenja in njegovih potreb — ne bodo mogli!

Za bodočo uredbo monarhije.

Kakor smo že poročali, so bili šli dne 30. januarja nekateri voditelji nemških strank v Budimpešto na dogovore glede bodoče uredbe države, oziroma med obevma polovicama monarhije. Ta posveto-vanja med nemškimi in madžarskimi politiki so se dne 25. marca nadaljevala na Dunaju. Neposredni namen teh razgovorov pa je bil na nemški strani očividno ta, da se doseže soglasje med Nemci in Madžari na podlagi dualistične uredbe monarhije.

Z madžarske strani pa naglašajo izrecno, da so ta posveto-vanja neobvezna in da se vrše le v svrhu informacije. Kljub temu pa je stvar zelo resna in zahteva vse pozornosti z naše strani, ker uče izkustva, kako se iz takih neobveznih stvari lahko izcimijo važne definitivnosti, ako ni na drugih prizadetih straneh potrebne pozornosti in previdnosti. Stvar zahteva tem večje naše pozornosti, ker na teh posveto-vanjih sodelujejo z avstrijske strani le zastopniki nekaterih nemških strank ali struj, ki jim nikakor ne moremo priznati mandata, ali avtorizacije za dogovore v imenu tostranske polovice monarhije.

Mi smo že v izdjanju od minolega četrta odločno oporekali stališče, ki je zavzemljelo državni poslanci dr. Gross in njegovi politični pristaši, kakor da bi za zboljšanje odnošajev med Avstrijo in Ogrsko trebalo le medsebojnega zaupanja med Nemci in Madžari, le — tako smo pisali dobesedno — »miru med tema dvema vodilnima narodoma« v obeh državah monarhije, kakor da bi dve tretjini prebivalstva monarhije, ki niste niti nemške, niti madžarske narodnosti, sploh ne imeli pravice sodelovanja o bodoči usodi monarhije!

Naglašali smo nadalje, kako da »tudi pripadniki drugih narodnosti branijo skupno domovino z enako hrabrostjo, zaničevanjem smrti in požrtvovalnostjo kot ogrske in nemške čete«.

Povedali smo tudi, kako je celo eden Madjarov — odlični mož in bivši minister Berzeviczy — poučil gospoda dr. Grossa, da prepričanje o potrebni branbi dualistične uredbe monarhije ni vezano samo na — tako je rekel gospod Berzeviczy dobesedno — nemško in ogrsko narodnost, tudi ne na kako strankino zvezo, marveč mora prešinjati vsakogar, ki mu je na srcu bodoča varnost in okrepitev monarhije.

Tako lekcijo je podal odlični Madjar dr. Grossu in njegovim pristašam na Dunaju dne 25. marca. Odrekal jim je torej pravico in mandat, da bi mogli o problemih tako silne važnosti govoriti v imenu vse naše polovice monarhije.

Ali dr. Gross in njegovi pristaši so dobili — in to beležimo z največjim za-doščanjem — podobno izdatno lekcijo še od druge, bližje jim nemške strani. Dobili so jo od dunajske »Information«. Za stvar samo, za ohranitev dualistične uredbe monarhije in za dosego in utrditev čim najboljšega razmerja med obema polovicama monarhije, se tudi ta vir zavzemlje z vso odločnostjo in toploto. Naglašajo, da se je dualistični zistem ravno v sedanjih težkih časih najbolj obnesel. Nasprotstvo proti dualizmu da vidno izginja tako na ogrski, kakor na avstrijski strani. Zato da je bila tudi srečna misel, da se prireda taki informativni razgovori med parlamentarci iz obeh držav monarhije.

Naglašajo pa, da bi bilo želeto za te razgovore — boljše rešje! To svojo željo utemeljuje »Information« tako-le:

»Ni povsem prav, ako si »Nationalverband« in »ustavoverci« prisvajajo vlogo

vereintigt zwei tiefempfundene Poesien. Verfasserin dieser beiden Gedichte ist eine junge in Triest lebende Dame. Ihre Poesien die mitunter wie obige Nachdichtung verfallen wird, geradezu den Volkston treffen, athmen stimmungsvolles, tiefgefühltes Empfinden und scheinen uns ganz besonderes charakteristisch für das melancholisch-weihe, sonst aber lebensfrohe, naive Wesen der südslavischen Frau.«

Tako je torej pisala »Laibacher Zeitung« o Utvinih pesnilih pred 14. leti, sedaj pa ne more isti listi povedati o Utvinih zbirki drugega, nego nekaj zasmehljivih, norčavih besed.

Slovenski listi pa so razven enega ali dveh omenjanih pesmi s par besedami, kakor bi hoteli reči: Ze ker si, bodi no, a bilo te ni treba. Tako je bilo z Jerajevo, Poljančevom in sedaj z Utvo, dasi vse tri na več mestih prekašajo v čustvovanju, globokem mišljenju in izražanju marsikaterega našega »priznanega«.

M. Bartolova.

zastopnikov naših političnih, ali tudi le parlamentarnih krogov. To tem manj, ker specijalno večina Nationalverbanda niti ni bila informirana o stvari in so jo puščali v nevednosti do dneva konverzacij. Lahko bi se bili izognili temu in bolje bi bilo, da se ni zgodilo. Ta hiba rešje provzroča nepotrebna ozlovoljenja in izlivlja nezaupanje. V nadaljnje presenečenje je bilo, da so iz gosposke zbornice pritegnili edino le ustavoverno (nemško-liberalno) stranko, — skupini desnice in srednje stranke pa niso ne informirali, ne povabili na soudeležbo. Da je bilo inicijatorjem na naši strani res za trajno zblizanje z Ogrsko in nje zastopniki, potem ne bi bili smeli zamolčati, da morejo zastopati morda večji del nemškega prebivalstva Avstrije, nikakor pa ne državne celote. V Cizlataniji je združena zmes narodov, kar tudi Ogrje dobro vedo. Gosposdarski in politični vpliv teh narodov je izdaten, njih pozicije torej dalekogledni politiki ne morejo smatrati kot »quantité negligible« (nekaj, s čemer ni treba računati). Pomenjalo bi, da konto bodočnosti izpostavljamo prevelikemu obremenjenju, ako bi hoteli že sedaj delati na uresničenju linškega (znanege nemškega) programa. Do tja imamo še dolgo pot — v kolikor je od tega programa sploh pričakovati kak zaželjiv in dosegljiv državni ideal. Izjavili smo te pomisleke, ne da bi hoteli s tem manjšati vrednost najnovjših konverzacij naših politikov. Na čemer je bila to pot rešja pomankljiva, temu se je za bodočnost možno izogniti. Morda se kmalu razširi krog tistih, ki jih je možno pridobiti za soudeležbo na razgovorih.

Tako lekcijo so dobili dr. Gross in tovariši od nemške strani: prisvajali so si vlogo, do katere nimajo nikake pravice.

Narode avstrijske pa pozivljajo dr. Gross in njegovi pristaši s svojim nastopom o priliki teh dogovorov k skrajni pozornosti, da si o pravem času zagotove besedo na urejanju bodočnosti monarhije. Nu, pomirljivo je za nas, da se največja slovanska naroda v državi že pripravljata za to, da bodo bodoči definitivni zaključki čim boljji za njiju. Madžari in avstrijski Nemci se pripravljajo potom teh konferenc in potom vpliva, ki ga že imajo. Čeli so ustanovili svojo veliko narodno stranko in si ustanove svoj skupni reprezentativni in izvrševalni organ, da jih dogodki ne zalote nepripravljene. Poljski se tudi raliirajo, pak so tudi poljski socialisti vstopili v Kolo.

Nadejamo se, da tudi vodilni faktorji južnih Slovanov ne bodo hoteli malomarno zamuditi velikih trenutkov, da marveč store, kar treba, da si tudi mi zagotovimo primerno veljavo in pozicijo v državi.

Zaključujemo tudi danes z besedami, s katerimi smo zaključili svoja tozadevna izjavljanja v izdjanju od minolega četrta:

Temeljna načela, na katerih naj se zgradi bodočnost monarhije, ne morejo in ne smejo biti last samo nemškega ali madžarskega naroda, temveč vsakogar, ki mu je na srcu bodoča varnost in okrepitev monarhije, torej vseh tistih milijonov Nemcev in Nemadjarov, ki že dvajset mesecev, zaničujoč smrt, hrabro in požrtvovalno branijo skupno domovino Avstro-Ogrsko in imajo istotako, kot »vodilna naroda«, pravico do nemotene narodnega, kulturnega in gospodarskega življenja in procvita v skupni domovini, ki so jo soobranili s svojo srčno krvjo!

Ogrski armadni dobavitelji.

Četrtekova »Arbeiter Zeitung« piše pod tem naslovom: Budimpeštansko honvedsko divizijsko sodišče je razpravo v kazenski pravdi proti Juliju Riemerju in tovarišem razpisalo za 4. aprila. V tej stvari osumljene osebe so bile aretirane že neko pred enim letom. Obtoženi so po izvedeni preiskavi zločina po § 327. v. k. z.: vojaški intendant Tihamer Szegedi-Maszak, major Jakob Fenyves, ravnatelj akcijske družbe in nadporočnik izv. sl. Julij Riemer, Evgen Bastier, Henrik Fenyves, Dezider Hecht, Evgen Taubes, Edmund Szasz, Artur Parthos, Ladislav Neumann, Nikolaj Ligeti, Dezider Varady, Aleksander Varady, Bela Farago in Bela B. Kohn.

Iz Szegedina se poroča: Izmed drugih skupine szegedinskih armadnih dobaviteljev trgovec Gombos, ki ga je kurija obsojila v dveletno ječo, ni prišel k proglasitvi prazdnice, ker je kot črnovojnik na bojišču. Prišli tudi niso: Henrik Loria, ki ga je kurija tudi obsojila v dveletno ječo in leži sedaj bolan v bolnišnici budimpeštanske jetnišnice, veletržec Žiga Mandel iz Mako, ki se je pred kratkim poizkušal sam umoriti v ječi, in ravnatelj szegedinske tovarne za predivo, Rudolf Kunz, ki je bil tudi obsojen, pa so ga na podlagi izreka justično-zdravniškega senata zaradi težke pljučne bolezni začasno izpustili v svobodo.

Budimpeštanski kazenski sodni dvor je razpravljal proti Eliji Löwingerju in Juliju Steinerju, ki sta bila obtožena zaradi zlorabe pri armadnih dobavitvah. Državno pravdnštvo je tožilo Löwingerja in Steinerja, da nista tako, kakor je bilo določeno v pogodbi, izvrševala dobavljanja mesa četrti stotnjici v Oerkenju nastanjenega tretjega c. in kr. bosenskega pešpolka. Pri posameznih dobavitvah je redno manjkalo po en kilogram mesa. Poleg tega je Löwinger 5. novembra l. 1915. del med dobavljenim meso pet kilogramov pokvarjenega mesa. Sodni dvor je oprostil oba obtožena z utemeljitvijo, da se vzlic ugotovitvi izvedencev, da je bila tehnična pomanjkljiva, ni moglo dokazati, da sta obtožena vedela za to

napako in jo izkoriščala v svoj prid. Poleg tega je ugotovil sodni dvor, da Löwinger ni bil navzoč, ko se je pokvarjeno meso pomešalo med ostalo meso. Zato ga ni bilo mogoče zaradi tega kazensko-pravno klicati na odgovor.

Budimpeštanski kazenski sodni dvor je razpravljal o kazenski stvari Andreja Andrasovana, ki ga je državno pravdnštvo obtožilo zločina poizkušene zlorabe pri armadnih dobavitvah. Po obtožnici je Andrasovan kot pooblaščenec kisjenjskega nadvojvodskega domenskega najemništva dobavljal c. in kr. vojnemu ministrstvu živino, ki jo je prekrnil s soljo in jo potem napajal v reki Garane, da bi bila živina težja. Živina pa je, ko so jo pripeljali v Farkaspetfalvo in jo stehali tamkaj, že izgubila vodo, s katero je bila prenapojena, tako da Andrasovan ni dosegel svojega namena. Sodni dvor ga je torej oprostil.

Budimpeštanski kazenski sodni dvor je razpravljal proti tiskarju Ludoviku Hollo. Obtožen je bil, da je dvema detektivoma državne policije, ki sta imela nalog, da zasledita ljudi, ki so poizkušali na nekem črnovojniku izvršiti izsiljevanje, izročil po 100 K in jima obljubil še nadaljnih 1000 K nagrade, če ne izvršita svojega naloga. Ta poizkus podkupovanja je Hollo storil zato, ker bi bila zasleditev izsiljevalca razkrila zlorabo pri neki akciji, da bi se dotični črnovojnik oprostil vojaške službe, kar je hotel Hollo preprečiti na vsak način. Sodišče ga je obsojilo v poldrugotletno ječo in 2000 K globe.

Iz Košice se poroča: Po desetdnevni razpravi je sodni dvor izrekel razsodbo v kazenski stvari upravnih uradnikov v Homoni. Višji okrajni sodnik Tomo Malonyay je bil, kakor znano, okrivljen, da je kršil svojo uradno dolžnost, ker je ravnal z uradnim denarjem s svojim lastnim imetjem in je zavlačeval plačilo kupnine za klavno živino, nakupljeno po vojaškem erarju. Enako se je glasila obtožba častnega višjega okrajnega sodnika Ladislava Örgögya, ki je, kakor pravi obtožba, baje protipravno odtegoval zneske od svot, ki naj bi jih bil izplačal.

Proti posestniku Bernhardu Grünu se je glasila obtožba, da je za neko živinsko kupčijo vzel za kompanjona višjega okrajnega sodnika Örgögya in ga podkupil. Sodišče je oprostil vse tri.

Aprovizacijske stvari.

Ali res primanjkuje mleka?

Iz občinstva nam pišejo: Cena mleka je danes v Trstu 60 do 64 vinarjev za liter; tupatam se še celo najde kaka ženska, ki zaliteva morda še par vinarjev več. To je cena, kakor je ne plačujejo v celi Avstro-Ogrski nobeno drugo mesto. Celo dvamilijonski Dunaj ima, kakor smo čitali te dni v »Edinosti«, mleko 40 do 50 vinarjev liter. Huda je taka visoka cena enega najpotrebnejših živil posebno v mestu, ki je, kakor Trst, danes po veliki večini bivališče žensk in otrok, katerim, posebno zadnjim, je mleko tako neobhodno potrebno kot voda ribi. Da si posebej uobznože rodline, ki žive največkrat edino le od podpore, ki jo dobivajo od države, ki pa štejejo navadno po celo kopico otrok, le z največjo težavo nabavljajo za vsaj kolikortoliko normalen razvoju deca neobhodno potrebno mleko, je jasno kot beli dan. In kolikokrat mleka sploh ni dobiti. Kaj je vzrok temu večkratnemu pomanjkanju mleka in kaj je vzrok neznosno visoki ceni, ki se zahteva za mleko v Trstu?

Odgovor na ta vprašanja bo marsikdo iskal v pomanjkanju živine, v pomanjkanju krme, v dejstvu, da velik del ozemlja, ki je v mirnem času oddajalo mleko v Trst, danes zaradi vojnih dogodkov ne producira sploh nič mleka, ali pa v tako pičli meri, da ga je komaj za domačo porabo, da velike izvenprimorske mlekarne sploh ne pošiljajo več mleka v Trst itd. Res je, da vse te stvari v znatni meri zmanjšujejo dovoz mleka v Trst, toda pomisliti pa je tudi treba, da se je tržaško prebivalstvo v svojem številu napram času pred vojno, ali recimo tudi, napram času pred italijansko vojno, skrcilo za okroglih 100.000 duš. Če torej prihaja danes veliko manj mleka v Trst, je tudi nad 40% manj konsumentov, in mleko, ki prihaja danes v Trst bi se ozlo tako razdeliti med prebivalstvo, da bi ne bilo neke preobilice, druge pa ničesar.

Stvar je vendar naravnost nepojmljiva, da, vredna vsega obsojanja, da na primer ubožna delavska družina sedmih, osmih glav, med njimi toliko otrok, ki absolutno potrebujejo za prehrano mleka, ne more dobiti več mleka na dan kot pol litra, ali še toliko ne — ker ga sploh ne dobi, ali ga pa ne more plačati — dočim pa premožnejši ljudje dobijo mleka, kolikor ga hočejo. In odkod ta zloraba?

Bodi povedano tu popolnoma jasno, brez pridržka: krive so mlekarice in krivi so tisti, ki z nezakonitimi, strogo prepovedanimi sredstvi pridobivajo znatno večje množine mleka, kot ga v resnici potrebujejo. Ni res namreč, kar se govori, da ni živine in da ni mleka, ker ni krme, ko vendar vidimo vsak dan mlekarice s polnimi posodami mleka, ki ga pa vendar ni mogoče dobiti. In kam gre to mleko? Edino le tistim družinam, ki dajejo mlekaricam izkaznice za kruh in moko. Družina, ki ne da mlekarici krušnih izkaznic, ne dobi več mleka, čeprav je morda ista mlekarica nosila mleko leta in leta v hišo. Tista družina pa, ki ali ne porablja vseh svojih krušnih izkaznic, ker jih ali res ne potrebuje, ali si pa odtrguje kruh in moko, da daje izkaznice mlekarici, tista pa dobi mleka, kolikor ga hoče.

Domuče vesti.

Imenovanje v poštni službi. G. dr. Franc Rapotec, konceptni praktikant pri c. kr. poštenu in brzojavnem ravnateljstvu v Trstu, je imenovan za c. kr. poštnega koncipista.

Principijelne razsodbe najvišjega sodišča glede navijanja cen. Zadnje dni je izreklo najvišje sodišče nastopne principijelne razsodbe o navijanju cen: 1.) Ni to zmotno po §. 2 c) k. z., marveč pravna zmotna, ako prodajalec ne smatra zahtevane cene kot primerno z ozirom na troške nabave, marveč zato, ker se taka cena splošno zahteva. — 2.) Tržna cena, ki je sama produkt navijanja cen, je za dejansko stanje nakupa brez pomena. Za dejansko stanje je brez pomena, da kake cene nakupi nakupovalec, ali so te cene visoke ali nizke, ali se gibljejo v mejah tržnih cen ali ne, in katere cene so bile primerne. — 3.) Namerna navijanja cen zadostuje; brez pomena je, ali se je navijanje izvršilo; zato je vseeno, ako se posamične kupčije vsled nastopa države, ali vsled neizpolnitve pogodbe po kontrahentu, niso izvršile, ali pa so prinesle izgubo. 4.) Vse eno je, ali se imajo potrebščine porabiti na mestu nakupa, ali kje drugje, in kje da nastopa oškodovanje konsumentov. Cesarska naredba štiti enakomerno vse konsumente.

Pospesjevanje 4. vojnega posojila po trgovskih učnih zavodih. Strokovni učitelji na trgovskih učnih zavodih so posebno poklicani, da dajajo pojasnila, kako ugodno je nalaaganje kapitala, in o načinu izdaje (emisije) vojnega posojila. Zato je naučni minister pozval ravnateljstva javnih trgovskih šol, naj nalože učiteljem strokovnih predmetov, naj primerno pojasnjujejo ne le učenec lastnega zavoda o koristnosti in o trgovskoznanstveni in računski strani tega nalaaganja glavnice — naglašujoč pri tem eminentno patriotični namen vojnega posojila — marveč naj tudi ti učitelji na izraženo željo dajajo na razpolago brezplačna predavanja tudi na drugih šolah (srednjih, učiteljskih, dekliških licejih in meščanskih šolah). Slednji naj pozovejo učitelje da tudi izven šole z besedo in spisi po svoji moči pospešujejo podpisovanje posojila.

Počastitev načelnika našega generalnega štaba. V zaupni seji zadnjega zasedanja dunajskega občinskega sveta je, kakor poroča »Zeit«, občinski svetovalec dr. Hein predložil v imenu svobodomiselnih meščanskih občinskih svetovalec obširno utemeljen predlog, naj se načelnik generalnega štaba, generalni polkovnik baron Conrad-Hötzendorf imenuje za častnega meščana dunajskega mesta. Predlog se je odkazal obravnavi, kakor predpisuje poslovnik, sklepalo se pa bo o njem, kakor je odredil župan sporazumno s predlagatelji, šele po končani vojni.

Promet z zavrtki s primorskimi poštami uradi. C. kr. poštno in brzojavno ravnateljstvo nam je sporočilo: Na podlagi odloka c. kr. trgovskega ministrstva z dne 23. marca 1916 št. 7176/P se teža za zasebne zavrtke v prometu s primorskimi poštami uradi, t. j. s Primorskega na Primorsko, s Primorskega v druge dežele in iz teh na Primorsko zviša od 5 kg na 10 kg. Oznaka vrednosti ostane še za naprej omejena na 100 K. V prometu z Gorico je navedba vrednosti nedopustna. Za Pulo ostane v veljavi promet z zasebnimi poštami zavrtki brez omejitve teže, izvzemši relacijo iz Pule na Primorsko in s Primorske v Pulo.

Nova plemenita akcija deželne odbora za zdravljenje in naobrazbo vojnih invalidov na Hrvaškem. Na svoji zadnji konferenci pod predsedstvom aristokrata v najlepšem pomenu te besede, grofa Miroslava Kulmerja, je ta odbor sklenil, da se v odboru osnuje posebni oddelek, ki bo v zvezi z zavarovalno družbo »Phönix« v področju kraljevine Hrvatske in Slavonije izvrševal zavarovanje življenja za slučaj smrti na bojišču. Poleg liberalnosti svojih določb tudi predloženi načrt tudi najširšim slojem prebivalstva možnost, da se zavarujejo za slučaj smrti v vojni za poljubno svoto na jako nizko premijo. Tudi je način plačevanja premije

tako olajšan, da bo mogel tudi najskromnejši poljedelec ali delavec zavarovati sebe in svoje, ki so pod orožjem. Ta akcija je torej velike gospodarske in socialne važnosti, ker zagotavlja rodbinam padlih kapital, s katerim morejo ustanoviti svojo nadaljnjo ekzistenco, da ne bodo odvisni od javne dobrotelosti. V Avstriji se že več let izvaja tako zavarovanje in je že v prvih letih doseglo ogromen uspeh, ker iznaša zavarovana glavnica okoli 220 milijonov. Zastopstva od dela za vojno zavarovanje na Hrvaškem se osnujejo po vsej deželi, da bo mogel vsakdo na svojem mestu brez posebnih stroškov priti do ugodnosti tega zavarovanja, ki bo v resnici prava dobrota za prebivalstvo.

Desetletno obstanke je slavilo dne 29. marca glavno glasilo čeških agrarcev »Venkov«. Prva številka je izšla dne 29. marca 1906 in je prinesla med drugim tudi vzneseno pesnitev iz peresa slavnega češkega pesnika Jaroslava Vrhlickega. »Venkov« se ni le izkazal izvrsten boriatelj za interese čeških agrarcev, ampak si je pridobil tudi častno pozicijo med češko žurnalistiko.

ČESKO - BUDJEVIŠKA RESTAVRACIJA (Bosakova uzorna češka gostilna v Trstu) se nahaja v ulici delle Poste šte. 14, vhod v ulici Giorgio Galatti, zraven glavne pošte. Slovenska postrežba in slovenski jedilni listi.

MALI OGLASI

se računajo po 4 stot. besedo. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

3 vagoni dalmatinskega belega, 7 vagonov dalmatinskega črnega vina. Vermouth, marsala, žganje po zmernih cenah. — V. MAROLI & Co. ul. Squerio nuovo 7.

50letni vdovec, bivši pomorski kapetan, Hrvat, močan in zdrav, kateri ima na delu meblirano hišo z vrhom, 186 v svrhu ženitve gosposki ali vdovo z nekaj premoženja. Pismene ponudbe s sliko pod »Kapetan« na Inser. oddelek Edinosti. 300

Biškote, morski ton, nadomestilo mesa, kondenzirano mleko, zeleno mleko, sveče, električne svetiljke in baterije na debelo prodaja V. SCHILLER, ul. Caserma 17. 161

Moški, ženski in deški čevlji so došli. Ulica Barriera vecchia 9 (paziti dobro na številko!) 162

Za vojne ujetnike v Rusiji se sprejme vsako dopisovanje v ruskem jeziku. Od 9-2 pop. Ulica Rafineria 3 (blizu trga Barriera. 164

Velika zaloga papirja za ovitke, papirnatih vrečic lastne tovarne. Valčki raznih barv in velikosti. Cene zmerno. — Gastone Dollinar Trst, Via dei Gelsi 16. 159

Danes in vsaki dan od 2-6 kupujem umetne robe, stare in strte po najvišji ceni. — Belvedere 4, V. nad. 166

Mebilirana soba s prostim udomom se odda takoj v ul. Commerciale št. 14. I. nad. vr. št. 3. 817

Dva mlada Slovenca želita valed dolgočasje korespondirati s dvema gospodičnima prijateljicama. Ponudbo do 10. aprila pod »Primorci in Kranjci« na Ins. odd. Edinosti. 168

Kdor hoče prodati VOLNO naj gre v Barkovlje Litvora 152 ker tam se plačujejo najvišje cene. 167

Kdor hoče prodati volno po poštini ceni, naj se obrne k trgovcu, kateri kupuje in plača stare belo volno po najvišjih cenah. Trst, ul. Giorgio Vasari št. 18. 156

Fotograf Anton Jerkič posluje zopet v svojem ateljeju v Trstu, Via dello Poste šte. 10. 2468

Kupujem zaklje vsake vrste. Jakob Margon, ul. Solitario št. 21 (pri mestni bolnišnici) 126

Lepe kranjske šunke razpošilja dokler je zaloga Fr. CERAR, Stob pošta Domžale pri Ljubljani. 78

Pridna šivilja prevzame delo na dom ali pride v stanovanje proti malemu plačilu. — Via del Ireno št. 4, II. nad. 165

Vino belo naravno ima na prodaj Go-riško vinarstvo družbo sedaj v Prvačini, po zmernih cenah. 138

Vsakovrstne slavnike priporoča gospodim trgovcem in slav. občinstvu Fr. CERAR, tovarna v Stob pošta Domžale pri Ljubljani. 77

Večja množina razne vrste sira je na prodaj. Ulica Valdirivo 29, mlekarina. 163

Ivan Krizmančič ulica Caserma 8 prodaja vermout K 2-2, marsala K 2-80, crema marsala K 2-80, Amaro Istria K 2-80, pelikova K 2-80, tropinovec K 2-80, tropinovec fini K 4, slivovic K 8-60, brinjevec K 8-60, konjak K 3-60 liter, refosk v steklenicah K 2, moškat v steklenicah 1-80. 12

Na debelo samo za preprodajalce. Nogavice, sukanec, pipe, mlo, gumijevе podpetnike, razni gumbi, denarnice, mazilo za čevlje, električne svetiljke, baterije, pisemski papir, kopirni svinčniki, zaponke, prstani rdečega krita, krema za brado, žlice, razna rezila, robci, mrežice za brke, pletenine, srajce, spodnje hlače, ogledala, ustnike, razne glavničke, zaponke, »Patent Knopfe« in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica S. Nicolò šte. 19. 62

Fotografični atelje DAGUERRE

Trst - Corso šte. 39 - Trst
10 dopisnic v platinu, zgotovljene v 48 urah od K 3 naprej, z vsakim vremenom. Za vojaške nizke cene.
:: Tudi električna razsvetljava. ::

Novi prihod

graških gnjati, ogrskih salamov in raznih konserv. Skladišče in zaloga

Ivan Hlabše — Trst

Passo al. Torrente šte. 1
(Bivše gledališče Armonia)

ZASEBNIKI IN PREPRODAJALCI

Sveče stearinske »Urania I« povezek 500 gramov	K 2-—
prve vrste »Schicht« 16 komadov 500 gramov	K 1-80
Krema za čevlje, najboljša vrsta, dvanašterica	K 2-40
Čistilo v lesenih škafah kg.	K 1-50
Rumeno mleko za pranje	K 3-—
Razkuževalno mleko »Schicht«, komad	K 4-—
Smrek, pola	K 12-—
Električne svetiljke za vojaško rabo s kavljem in beložarnostjo	K 2-40
domačo rabo z beložarnostjo	K 1-40
Baterije znamka »Gold I«	K 1-90
»Eisen I«	K 1-—
»Trix«	K 1-60

Na cenah svetilk do preprodajalci 10% popusta; cene drugih predmetov so stalne. Pošiljatelj na deželo prosto embalaže po povzetju ali anticipatno pošiljatelj zneska.
RENATO CAPPELLANI — Trst, Corso 45.
Veliko skladišče vojaških predmetov.

Veliko skladišče moških in deških oblek

„Alla Fiducia“

Trst, ul. Scorzerla št. 4 vogal ul. Arcata

Bogata izbira moških oblek. — Deške obleke v modernih barvah »GAMBETTA«. — Kostimi na risbe in »marina«. — Hlače za delo. Moško perilo po nizki ceni brez povišanja. — NB. Ker prodajalna nima velikih stroškov, prodaja po nizkih cenah. —

5. LOTERIJA Premija K 700.000 | Prvi dobiček K 300.000

:: Žrebanje 5. razreda ::
se vrši od 10. aprila do 8. maja in traja 20 dni.
Srečke stanejo Srečke stanejo
1/4 K 25, 1/4 K 50, 1/2 K 100, 1/4 K 200. —
in se dobivajo pri
Podružnici Ljubljanske kreditne banke
v Trstu ulica Caserma št. 11.
V četrti loteriji pri Ljubljanski kreditni banki
kupljena srečka št. 10202 je zadela K 300.000
Skupno 44.000 dobitkov za K 12.765.000 —

5. RAZRED Drugi dobiček K 200.000

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenza
Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvladovati se boleznijo jo zdraviti.
2. Osobe s kroničnim kašljem, bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vdusljivi, katerim Sirolin znatno olajša nadohu.
4. Skrofuzni otroci, pri katerih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

SKLADIŠČA S. ÖHLER & C. omp. nasl. SKLADIŠČA

Največja skladišča v katerih se dobé vsi predmeti. Vsakdanji prihod novosti. Vsakdanji prihod novosti.

Trst, Corso 16. Velikanska izbira! — Najboljše blago! — Najnižje cene! Trst, Corso 16.

Slike iz vojne.

Preživljanje ubožnejših slojev v Berolinu. Berolinski listi pišejo: Težavno vprašanje zadostnega preživljanja širokih ljudskih mas, ki naj bi bilo tudi poceni, kar je v sedanjih časih silno težavno zaradi neprestano naraščajočih cen najpotrebnejših živil, se je v vzhodnem delu Berolina, v Lichtenbergu, rešilo na najenostavnejši praktični način: Zadnji čas vozite okoli pol dneva po lichtenburških ulicah dve vozni kuhinji, ki ju imenuje ljudstvo »golaševa topova«, s polnima kotloma tople jedi. In vsakdo si more tu kupiti svoj obed in ga odnesti domov, kjer ga mirno poje v svojem stanovanju. Društvo berolinskih ljudskih kuhinj, ustanovljeno leta 1866., je uvedlo to novost v preživljanje prebivalstva tekom vojne in tako udeležilo res izborni misel. V veliki, novi soli ob župni cesti je v pritličju urejena prostorna, svetla kuhinja. Dva mogočna kotla sta tu vzidana v ogromno ognjišče in vsak teh kotlov drži petsto litrov jedi, tako da se mora vedno istočasno kuhati tisoč litrov jedi. Okoli kotlov se vrte gibčne kuharice, katerim pomagajo prostovoljne pomočnice, ki imajo v stvarih ljudskega prehranjevanja dolgoletno praktično izkušnjo. Pridne roke tu stržejo krompir, pripravljajo cele kupe zelja, režejo sočnata prašičja mesa v majhne kose, in poleg kotla stoji ženska ter s kuhalnico, ki je skoraj tako velika kot kako veslo, meša maso, ki vre v kotlu. Danes je zelje, krompir in prašičevina, — nekaka »minestra« bi rekli mi po tržaško — vse skupaj krepko začinjeno s kumino, soljo in poprom. Zunaj na širokem šolskem dvorišču stojita oba »golaševa topova« in v vsakega je uprežen po en konj. V velikih bednjih prinašajo nato skuhano jed iz kuhinje v »topove«, kjer gori pod kotloma toliko ognja, da jed ostaja vroča. Na vozeh je nalepljen napis: »Mestni kuhinjski voz — tople obed — porcija 35 pfenigov — dobavlja društvo berolinskih ljudskih kuhinj iz l. 1866.« Sedaj so kotli napolnjeni, pokrovi se pritrdijo, vozni in njegov spremljevalec, z veliko zajemalico, splezata na kozla, in stvar se lahko prične. Pravkar je naznanil zvonec zaključek šole. Stotine in stotine otrok pridruži na dvorišče, poskočni dečki in bojazljivih deklic. Po ulicah pa stoji v gostih gruclah žene in matere. Oborožene so z lonci in ročkami in čakajo, da dobe obed, ki bi si ga v sedanjih razmerah nikdar ne mogle pripraviti same tako dobrega in tako poceni. Iz župne ulice vozi kuhinja nato po drugih ulicah in povsod jo sprejemajo z velikim veseljem in zadovoljstvom ter kličejo: »Golašev top prihaja!« Le prehitro sta izpraznjena kotla, ki držita vsak po 200 litrov, in vozova se vrne v kuhinjo, da ju napolnijo iznova. Na ta način se upa, da bo mogoče v kratkem prehranjevati tisoče ljudi. — Tako v Berolinu. Mislimo, da se je marsikateremu Tržačanu zazdelo zelo milo, ko je čital, da se dobiva v Berolinu lepa, za enega človeka popolnoma zadostna porcija »minestre« krompir, zelje in prašičevina — po 35 pfenigov, kar znaša v našem denarju ogromno svoto — 42, reci dvanajstideset vinarjev!

Obe od tu poslani harmoniki sta dospeli srečno na lice mesta, kakor nam poročate spodnji vesti. Želimo le, da bi na nju kmalu zasvirali zmagoglasen mir in povratek v ljubo domovino.

Čenjena gospa

Antonijsa dr. Slavikova!

V imenu celega voja se Vam zahvaljujemo za poslano harmoniko, ki nam je prišla dne 24. marca. Želim pa, da bi s to harmoniko domov prišli in Vas našli zdrave in vesele.

Grgič Andrej

c. kr. Lir. 5., 35. marškomp., IV. voj.

Velečena gospa!

V imenu mojega moštva najsrčnejšo zahvalo za darovano harmoniko!

Z odličnim spoštovanjem:

E. Vaupotič

c. kr. stotnik 26. dom. pešpolka.

Danes ob 10 predpoldne se bo vršil v otroškem vrtcu pri Sv. Jakobu že naznanjeni občni zbor šentjakobske podružnice CMD. Popoldne ob 4 se bo vršila v dvorani Delavskega konsumnega društva pri Sv. Jakobu prva pomladanska prireditve šentjakobske podružnice C. M. D., na kateri nastopijo otroci otroškega vrtca. Na sporedu je petje, deklamacije, prizori itd. Med posameznimi točkami svirata iz prijaznosti gg. Lali Josip ml. in st. Ker je vstopnina majhna, se pričakuje obilna udeležba posebno od strani staršev, katerih otroci zahajajo v slovenske šole, da stem pomagajo naši prepotrebni C. M. D.

Tukajšnji poslovni oddelek primorskega finančnega ravnateljskega priporočila naknadno k razglasu, objavljenemu pred par dnevi, glede izplačevanja državnih pokojnin in preskrbnin od 1. majnika t. l. dalje potom c. kr. pošne hranilnice, da naj interese morebitne izpremembe svojih naslovov odsele nemudoma (najdalje pa do 20. predločnega meseca) prijavijo naravnost na računski oddelek c. kr. primorskega finančnega ravnateljskega, tačas v Ljubljani, kar se lahko zgodi tudi z dopisnico, kajti sicer bi zamogle nastopiti zamude v dostavljanju nakazil.

Mestna zastavljavnica. V torek, 4. t. m., od 9 dop. do 3 pop. se bodo prodajali na dražbi nedragoceni predmeti serije 136., zastavljeni meseca decembra 1914. na bele listke, in sicer od št. 212.600 do št. 213.000.

Hrvatsko društvo "Prosveta" na Dunaju je izvolilo na svojem 21. rednem letnem občnem zboru za tekoče leto 1916. naslednji odbor: predsednik Stefan Tavčić, podpredsednik Mato Piperger, tajnik Ivan Miletić, blagajnik Ivan Toplak, knjižničar Janko Vagnez, odborniki: Dragotin Kemić, Miho Vukojević, Franjo Oršak; revizorji: Josip Bolkovac, Franjo Turčič, Stjepan Stanišak.

V ruskem ujetništvu se nahaja Josip Natlačen iz Trsta in sicer v kraju Vaseleukovo, brzojavna postaja Volčanski, gubernija Akmolinsk, Zapadna Sibirija.

Jubilej slovaškega učenjaka. Učenjak Josip L. Holuby, vpočen evangeljski senior, ki si je pridobil za stvar ogrskih Slovkov neizmernih zaslug in ki živi sedaj na Dunaju, je slavil te dni 80letnico svojega rojstva. Posebno visoko cenjene so njegove botaniške, arheološke in etnografske študije. Cenijo jih tudi madžarski strokovnjaki. Za Slovake pa je zaslužen zlasti se svojimi deli na etnografskem polju in kulturne zgodovine.

Iz Zadra. C. kr. namestništvo v Zadru je razpustilo nastopna zadarska društva: »Società operaia«, »Corale« »Libera«, »Antonio Bajamonti«, »Tiro o segno« in »Bersaglio« v Arbanasih.

Bel kruh na Ogrskem. Iz Budimpešte javljajo, da bodo smeli na Ogrskem, počasi s 1. aprilom, zopet peči bel kruh. To bi bil znak, da imajo na Ogrskem še dovolj bele moke.

Gospodarstvo.

Galica in pokončevanje peronospor

v l. 1916.

Nadzornik A. Zmavc je v raznih listih objavil o tem predmetu zanimiv članek, katerega vsebino tu v glavnih točkah navajamo: Površina vinogradov v Avstriji znaša 200.000 ha. Za pokončevanje peronospor se je porabil zadnja leta pred vojno povprečno 800-900 vagonov po 10.000 kg na leto, torej 8-9 milijonov kg galice; na 1 ha je torej odpadlo povprečno približno 40 kg. Peronospora, ki v svojih letih posebno uničevalno nastopi, napade vse zelene dele trte, posebej listje, pa tudi grozdje. Njeno pokončevanje je v prvi vrsti obramba pred njo, zaradi česar je zgodnje škropljenje in važno. Gre se pri tem za dvojce: 1. obraniti rastlino, t. j. trto, 2. obraniti in rešiti grozdje. S pravilno uporabo galice se oboje doseže, in se mora to tudi v letošnjem vojnem letu z vsemi razpoložljivimi sredstvi, znanostmi in silami skušati doseči.

Težko je sicer, vendar pa je treba izraziti bojazen, da bo letos v mnogih slučajih mogoče samo prvi zgoraj navedeni namen doseči, dočim lahko peronospora na grozdju vso trgatvni uniči, posebno če se pojavi v večji meri tudi še odtlej. Zakaj male so mno-

žine sredstev, ki jih imamo tokrat zoper ti najstrašnejši bolezn trte na razpolago: galice in žvepla, zato bogvekega uspeha ni pričakovati. Ni treba še posebej povdarjati, da skoro povsod manjkajo tudi tisti ljudje, ki so bili vajeni in pripravljeni za pravilno škropljenje. Ako se ohrani trta, je rešen vinograd in žnjim trgatve prihodnjih let, kar je v teh kritičnih časih gotovo najvažnejše. Poskusiti pa treba vse, da se reši, kar se da rešiti!

Merodajni činitelji se hvalevredno trudijo, da bi preskrbeli čim največje množine galice za naše vinogradništvo. Deloma se je to že do danes posrečilo, zakaj več sto vagonov bakrenega sulfata je v ta namen zasiguranih. Množino, ki še manjka, pa bo zagotovo na obstoječe težkoče pač težko vso dobili. Sicer pa se je v normalnih letih mnogokrat (bodisi ker se škropljenje ni pravočasno ali pa ker se ni umno izvršilo, ali pa ker se je vzela premočna raztopina) porabilo več nego je bilo potrebno.

Iz tega je jasno, da se da pri pravilni uporabi galice mnogo prihraniti, in bo to štedenje letos moralo priti zelo v poštev, da bomo izhajali z manjšo množino galice, ki nam je na razpolago. Povdariti treba, da je prvih dvojce škropljenj, ki se morajo izvršiti, predno se bolezen vidi s prostim očesom, najvažnejše, in se da izvršiti še z manj gosto raztopino (pri prvem škropljenju raje pod 1%, nego čez 1%) V to svrhu bodo razpoložljive množine galice pač še zadostovale, če bomo razumno znali žnjim gospodariti; vsaj pred najhušimi, trajnimi škodami bomo vinograde s tem ohranili.

Za nadaljno pokončevanje peronospor pa pridejo bolj ali manj porabna nadomestila za galico, posebno gotovi bakreni izdelki, v kolikor se dobijo, vpoštev, gotovo tudi peroxid. Vsekakor pa je treba z vso odločnostjo nastopiti proti raznim »radikalnim sredstvom«, ki se jih na uprav mešetarji in sejmarski način kmetom po časopisih in potom agentov priporočajo, zakaj mnogo teh sredstev je naravnost škodljivih trti.

Pravično razdelitev galice med avstrijske vinogradnike bi se dalo izvesti le takisto, da se na podlagi obsega vinogradov v posameznih okrajih galica po gotovem ključu po okrajih oziroma deželah razdeli. Treba pa je v interesu našega vinogradništva kmetu na vsak način o položaju poučiti in povedati polno resnico. Izkušnje sedanjih težavnih časov pa nam bodo tudi dobra šola za bodoča mirna leta.

Pojem in bistvo bančne nakaznice.

Najvišje sodišče je izdalo o pojmu in bistvu bančne nakaznice v zadnjih dneh načelno razsodbo, ki bo trgovske kroge zanimala. Med spornima strankama kupcem in dobaviteljem se je sklenil dogovor, da ima prvi za tri vagonne moke odpadajoči znesek založiti pri neki praški bančni filijalki in da se bo potem dobava izvršila. Tožbo tožitelja na izpolnitev pogodbe ali odškodnine 3000 K so nižje instance (končno tudi praško nad sodišče) zavrnile. Druga instanca pravi: Po sklenjenem dogovoru je bilo, da pride dobavitelj z izročitvijo blaga v krivdo, potrebno, da se je izvršeno aviziranje kupne cene pri banki naznanilo tudi toženki; ako je torej tožiteljica zahtevala dobavo, je bila njena stvar, za tako obvestilo banki skrbeti, opust tega obvestila od strani banke mora tožiteljica zastopati, ker je bila banka njena pooblaščenka. Tožena firma ni bila obvezna glede kupne cene povprašati banko, ker je imela šele po sprejemu obvestila, da je kupnina pri banki že nakazana, dobaviti. Telefonično vprašanje pri banki od strani toženke — kakor uveljavlja tožiteljica — ni primerno, zanesljivo vgotoviti okolnost, če je kupnina tam že nakazana, ker na tako vprašanje lahko tudi kak od banke ne-pooblaščen nastavljenec odgovori; ta okolnost je pa za razsodbo nebitvena. Dalje je tudi jasno, da telefonično obvestilo banke lahko sprejme nepravna oseba, torej ga toženka ne izve, Tudi najvišje sodišče je revizijo

zavrnilo. V razlogih pravi med drugim: Toženki se ne more kot zakriviljen opust prisojiti, da bi dano filijali telefonično odvestilo potom osebne intervencije pri banki pozneje ne kontrolirala, zlasti ker tvori dandanes telefon v trgovskem svetu splošno rabljivo, skoro ne pogrešno kupčijsko prometno sredstvo, na drugi strani pa pojem nakaznice in narave tega načina poravnane kupnine zahteva, da mora nakazatelj skrbeti za pravočasno in pravilno obveščenje nakazanega po trej osebi, da je nakazani znesek dospel. Prodajalcu se ne more prisojiti, da bi večkrat pri treji (posredovalni) osebi povpraševal, če se je kupnina že založila, ali da bna samo trditve nakazitelja, da se je znesek že nakazal, izpolnil pogodbo in se s tem odrekel ugodnostim pogojenega predplačila. Zanj torej iz morebitnih opustov treje osebe (banke) nikakor ne sme nastati več pogodbenih obveznosti, zlasti če ni imel, kakor v tem slučaju, nikakega vpliva na izbero trte osebe. Stvar tožitelja bi bila, potem ko je znesek pravočasno nakazal praški bančni filijalki za toženko in ko ga je poslednja po osmih dneh opozorila na predplačilo, da bi zadevo preiskal. Če je to opustil, naj tudi nosi posledice.

Darovi.

Za hrabre branitelje naše primorske granice so darovali: ga. Urška Peric: 28 komadov obvez, 12 krp za noge, 6 pak. tobaka za pipo, množino zrezkov za blazine; ga. Marija Mislje: 38 knjig; gojenke „Zav. sv. Nikolaja“: 10 blazin, 2 prevlaki za blazine. Iskrena hvala vsem, ki se spominjajo naših junaških trpinov.

Po položnici poslali dar. za prireditve zenske podružnice CMD 5. marca t. l.; Neimenovan 30 K; po 20 K: Tržaška posojilnica in hran., g. Olga in Fran Bandel, dr. Pretnor 10 K; Ivan Prelog 6 K; po 5 K: Janko Furlani, G. Zidar, Viktor Schenk, Deprato, dr. Ivo Wilfan, Ant. Šorli, Feliko Benedek, Tomaž Zadnik, Nicefor Stepančič, Artur Lokar notar, dr. Fran Mandič, Henrik Šonc, Fran Hmelak: Josip Gulič; po 3 K: M. Levrenčič, Matko Gradišar, Josip Prunk; po 2 K: Franjo Millonig, Makso Svoboda, L. Zwitter, Josip Gostiša, dr. Lamut, Jakob Merhar, Anton Martelanc, Valentin Zwitter, Viktorija Bole, Ivan Tomažič, Marica Rosman, Anton Berginc, R. Golijeva, Fani Sustercič, Marja Savnik, Henrik Leban, Ivan Tavčar, Ljilja Kočever, Ljudmila Plaper, Malvina Plaper, Marija Čok, Ema Rožanc, Eleonora Novak, Ivan Bianzani, Ivan Nekermann, Erna Rozman, Jozica Trdina, Mara Baran, Ciril Valenčič, Ivana Blehova, dr. Anton Vagaja, Anton Vodopivec, Jakob Rupel, Fran Štolfa, Josip Šuman, Marica Gregorič, Hinko Medič, Iva Sabadin, Anton Mahne, Miloš Kulatič, Zofka Stular, Nazario Kocijančič, St. Čubretovič, Fran Kos, Vinko Škerk, Gregor Bartol, Anton Godnig, Amalija Hartman, Jakob Vatovec.

Darovi: Svetoivanski podrž. CMD so poslali gostje zbrani v Ricmanjih 26. 3. 170 K. Srčna hvala!

Priporočljive trdke.

Ivan Bidovec večletni vodja trgovine Kat. ud. Mulej naznanja conj. občinstvu, da je odprl svojo lastno trgovino jestvin in kolonialnega blaga v ul. Campanile 13 ter se toplo priporoča za obilen obisk. Cene zmerne. Postrežba točna. 2206

A. Rieger Trst, via Torrente 30, I. n. Damska krojačnica. — Izdeluje vsakovrstne obleke po angloškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroko, bluze za gledališče itd. Cene zmerne. 337

„Alle grandi Fabbriche“ ulica Barriera vecchia št. 10.

Veliko skladišče moških in deških izgotovljenih oblek. Velika zaloga oblek po meri, po starih cenah.

Masti za orožje in usnje.

Čistilo za čevlje, pode in kovine

prodaja

GAZULLI & C. o - Trst

ulica Carpison 2.

Fratelli Rauber

TRST, Via Torrente št. 14, TRST

Zaloga ustrojenih kož

Velika izbira potrebščin za čevljarje. — Specijalisteta

potreščin za sedlarje.

Dr. HORVATH

TRST, Via Carintia 39

Specijalist: za KOŽNE in SPOLNE BOLEZNI

ŠIBKOST in NERVOZNOST

za BOLEZNI v NOGAH in SKLEPIN.

Sprejema od 10-1 pop. in 4-7 zvečer

ob nedeljah od 10-1.

Nova Mirodilnica

MODERNA

Trst, ulica Ponterosso št. 5

Bogata zaloga dišav, krtač,

predmetov za toaletto in

za umetnosti.

IGNAZIO POTOCNIG TRST

ulica Riborgo št. 28, vogal ul. Beccherie

Velika izbira moških in deških oblek Črni in modri paletots. Ranglan, Ulster v sivih in rujavih barvah. Suknje s kožuhovaline. Velika izbira moških

pletenic (maj). Rumene in modre obleke za delavce.

Izbira blaga za moške obleke. Sprejemajo se naročila po meri

NOVO POGREBNO PODJETJE - TRST

CORSO 47 (pri trgu della Legna) Telefon 10-02).

Prevoz mrtlic v tu- in inozemstvo. Vrh vsakovrstne pogrebe z najnovejšo

moderno upravo. Zaloga vseh mrtvaških predmetov. — Nočna inšpekcija v

lastnih prostorih zaloge, ulica Tesa št. 31. Telefon 14-02.

Zastopstva s prodajo mrtvaških predmetov: Na Opčinah, v Nabrežini pri

Orchu (Noghere). — Točna postrežba. Cene zmerne.

Podjetnik in upravitelj H. STIBIEL.

Veliko skladišče klobukov

dežnikov, bele in pisane srajce, izlask.

platna žepnih robce, moških nogovic itd.

K. Cvenkel Trst Corso 28

Cene zmerne. — Postrežba točna.

Narodna trgovina. — Narodna trgovina.

Posojila

daje na osebni kredit in na zastave

proti plačilu po dogovoru.

Uradne ure: vsak dan od 9 do 12

dopoldne in od 3 do 5 popoldne.

Priporoča male hranilne škrinjice, ki

so posebno primerne za družine.

Hranilne vloge
sprejema od vsakega tudi če ni ud. sredstva, in jih obre-
4 1/2 % vaje zneske po do-
stuje po 4 1/2 % gotov. Trgovcem
otvarja čekovne račune z dnevnim obro-
vanjem.
Rentni davek plačuje zadruga sama.
Vlaga se lahko po eno krono.
Poštno-hranilnični račun 75.679. TELEFON 16-04.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu
registrirana zadruga z neomejenim jamstvom
ulica S. Francesco št. 2, I. nadst.

Posojila
daje na osebni kredit in na zastave
proti plačilu po dogovoru.
Uradne ure: vsak dan od 9 do 12
dopoldne in od 3 do 5 popoldne.
Priporoča male hranilne škrinjice, ki
so posebno primerne za družine.

JADRANSKA BANKA
Trst, Via Cassa di Risparmio št. 5 (Lastno poslopije)

KUPUJE IN PRODAJA: vrednostne papirje, rente, obligacije, zastavna pisana, priporočila, delnice, srečke itd. VALUTE IN DEVIZE. PREDUJMI na vrednostne papirje in blago ležeče v javnih skladiščih SAFE - DEPOSITS. PROMESE. Brzjavlj: JADRANSKA.	VLOGE NA KNJIŽICE 3 3/4 % od dneva vloge do dneva vziada. Rentni davek plačuje banka iz svoje. OBROSTOVANJE VLOG na tekočem in žiro-računu po dogovoru.	FILIJALKE: DUNAJ I Tegethofstrasse 7-9 DUBROVNIK KOTOR LJUBLJANA METKOVIČ OPATIJA SPLIT ŠIBENIK ZADAR	AKREDITIVI, ČEKI IN NA- KAZNICE NA VSA TU-IN INOZEMSKA TRŽIŠČA. Živahna zveza z AMERIKO. REMBOURSNI KREDITI PRODAJA SREČK RAZREDNE LOTERIJE.	ESKOMPTUJE: srečke, devize in papirje. Zavarovanje vsakovrstnih papirjev proti kurzni izgubi, revizija zbiranja srečk itd. brezplačno. STAVBNI KREDITI, REMBOURS-KREDITI Krediti proti dokumentom ukrcanja. BORZNA NAROCILA. INKASO. Telefoni: 1463, 1793 in 2676.
---	---	---	--	--

***** MENJALNICA *****

„Tržaška posojilnica in hranilnica“
registrirana zadruga z omejenim poroštvom
TRST - Piazza della Caserma št. 2, I. nad. - TRST
(v lastni palači) vhod po glavnih stopnjicah.

POSJOJILA DAJE za vključbo 5 % na menice po 6 % na zastave in amortizirajo za daljšo dobo po dogovoru ESKOMPTUJE TRGOVSKA MENICE.	HRANILNE VLOGE sprejema od vsakega, če tudi ni ud. in jih obre- 4 1/2 % Večje glave vloge in vloge na tek. račun po dogovoru. Rentni davek plačuje zadruga sama. — Vlaga se lahko po eno krono. — ODDAJA DOMAČE NABAVILNICE (HRANILNE POSUČE).	Poštno-hranilnični račun 16.004. TELEFON št. 952 ima varnostno celico (safe deposits za shranbo vrednost- nih listin, dokumentov in raznih drugih vrednot, popolnoma varne proti vnetju in požaru, urejeno po najnovejšem načinu tor je oddaja strankam v najem po najnižjih cenah. STANJA VLOG MAC 10 MILIJONOV KRON. Uradne ure: od 9 do 12 dopold. in od 3 do 5 popold. Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah
---	---	---